

Telefoon (050) 8463/ Wouter van Bolhuis
 Onderwerp Veiligheid oude wijken

De leden van de raad van de gemeente
 Groningen
 te
 GRONINGEN

GRIFFIE	
reg.nr.	GRog. 1891634
ingek.	- 9 APR 2009
class.	- 2.07.51
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

Datum

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk RO 09.1831802

Uw brief van

- 9 APR 2009

Uw kenmerk

Geachte heer/mevrouw,

De veiligheid in de stad Groningen is de afgelopen tien jaar sterk verbeterd. Dat is niet alleen te danken aan de inzet van de politie, maar ook door allerlei maatregelen op het gebied van preventie (door corporaties en bewoners) en zorg (voorzieningen, huisvesting kwetsbare personen). Landelijk scoort Groningen dan ook positief in de verschillende rangordes van veiligheid. Toch is het geen reden om achterover te leunen. Bij nadere analyse van de cijfers blijken vooral in de oude wijken rondom de binnenstad (Oosterparkwijk, Korrewegwijk, De Hoogte, Oranjewijk, Binnenstad-Noord en de Schilderswijk) de onveiligheidscijfers nog te hoog liggen. Vooral wanneer ingezoomd wordt op deelbuurten met goedkopere huurwoningen, blijken er steeds meer problemen voor te komen. Deels is dit te verklaren doordat er steeds minder goedkope huurwoningen in de stad beschikbaar komen. Deels komt dit omdat we te maken hebben met mensen met hardnekkige problemen die relatief veel overlast en onveiligheid veroorzaken. Dat is de reden om specifiek voor de oude wijken een maatregelenpakket veiligheid te maken.

In deze brief leest u de belangrijkste bevindingen uit de bijgevoegde rapportage. Ook kunt lezen op welke terreinen we maatregelen gaan nemen om de veiligheid verder te verbeteren.

Veiligheidsbeeld Intraval rapport

In de bijlage vindt u het rapport van het onderzoeksbureau Intraval. Zij hebben verschillende beschikbare cijfers geanalyseerd en getoetst aan een aantal interviews. Daaruit komen de volgende conclusies naar voren:

Groningen is volgens het gemeentelijk veiligheidsplan 2005-2009 één van de veiligste steden van Nederland. Dit geldt voor het grootste deel van de stad, maar nog onvoldoende voor de Oude Wijken. De probleemanalyse en het maatregelenpakket hebben dan ook in eerste instantie betrekking op deze wijken, alhoewel sommige maatregelen ook geschikt zullen zijn voor toepassing elders in de stad waar zich vergelijkbare problemen voordoen.

Overlast en criminaliteit

De criminaliteit ligt in de Oude Wijken op een hoger niveau en is anders dan in de rest van de stad niet afgenomen. In enkele wijken, De Hoogte en Binnenstad-Noord, is de criminaliteit twee maal zo hoog als gemiddeld. Veel voorkomende misdrijven zijn autogereleerde delicten, zoals vernieling aan de auto en autokraak, fietsdiefstal, geweld, waaronder huiselijk geweld, woninginbraak. Voor het eerst sinds jaren is het aantal woninginbraken in 2007 gestegen, met name in de Korrewegwijk, De Hoogte en Oranjebuurt.

Overlast is al jarenlang hoger in de Oude Wijken, vooral in De Hoogte en de Indische buurt. Structurele vormen van overlast doen zich daarnaast met name voor in de Bloemenbuurt en Florabuurt van de Oosterparkwijk. Waar het voorheen vooral om drugsoverlast en overlast van groepen jongeren ging, is het de laatste jaren vooral overlast van lawaai (op straat) en overlast van omwonenden.

Concentratie kwetsbaren

De toenemende concentratie van achterstandsgroepen lijkt samen te hangen met de verdeling van de goedkope woningvoorraad over de stad. Door renovaties en saneringen in bijvoorbeeld Vinkhuizen, Oosterparkwijk, De Wijert en Corpus den Hoorn neemt het aantal geschikte huurwoningen voor deze doelgroepen in die wijken af. De komende jaren staan nog diverse omvangrijke wijkvernieuwingsprojecten op stapel (Corpus den Hoorn, Grunobuurt, De Hoogte, Indische Buurt in de Korrewegwijk, Tuinwijk en in Paddepoel). Bewoners hebben gezien hun financiële situatie daarna vaak geen andere keuze dan het betrekken van goedkope huurwoningen elders in de stad. Niet bekend is overigens waar bewoners van reeds gesloopte of gerenoveerde woningen exact terecht zijn gekomen.

Hulpverlening

Alle betrokkenen zijn het er over eens dat de huidige hulpverlening te vrijblijvend is. Vanuit onmacht of door onwilligheid accepteert een deel van de overlastgevende bewoners niet langer hulp of in het geheel geen hulp. Ondanks dat de zorg gericht is op het krachtig werken aan herstel ontbreekt het momenteel aan strategieën om doortastend op te treden tegenover onmachtige, onwillige of zorgresistente bewoners. Meer dan nu het geval is zal op specifieke risicogroepen moeten worden ingezet. Het huidige beleid is er vooral één van pappen en nathouden en te veel gericht op algemene preventie, waarvan bekend is dat die voor en deel geen effect sorteert. Voor een gerichte aanpak zijn de grootste risico- en probleemgroepen momenteel echter onvoldoende in beeld. Bovendien ontbreekt bij de uitvoering een duidelijke regie.

De duur van de aangeboden zorg blijkt vaak te kort om effectief te kunnen zijn. Bovendien moet worden geaccepteerd dat de zelfredzaamheid van een deel van de bewoners onvoldoende is om zelfstandig te kunnen wonen zonder dat dit tot verwaarlozing en vervuiling van de woning of tot overlast leidt.

Wonen

De afstand tussen de maatschappelijke opvang en zelfstandig wonen is te groot. Tussen maatschappelijke opvang en zelfstandig wonen moet een breder, gedifferentieerder aanbod van woonvoorzieningen komen. Er is met name behoefte aan voorzieningen waarin personen (opnieuw) kunnen wennen aan wonen. Daarnaast is er behoefte aan voorzieningen voor personen die het niet lukt om zich zelfstandig in een woning te handhaven.

(Uit Overlast en Veiligheid Oude wijken (Intraval 2009))

Wat gaat er goed?

Uiteraard is het zo dat er in oude wijken al veel aandacht is voor veiligheid in de brede zin van het woord. De politie kent een groot aantal buurt- en jeugdagenten die dagelijks actief zijn, er zijn de nodige netwerken (oa. 12-/12+) en de oude wijken kent een groot aantal voorzieningen (Nachttopvang, 2 methadonverstrekkingpunten, heroineverstreking, dagbestedingsprojecten). Daarnaast is er nog een aantal specifieke punten te noemen.

Drugsoverlast

Uit de cijfers blijkt en ook duidelijk waarneembaar is, dat de drugsoverlast in de openbare ruimte de laatste tien jaar fors is afgenomen. In het overleg met de bewonersorganisatie Noorderplantsoen kwam dat ook naar voren. Echter, het probleem is daarmee niet opgelost. Want we zien nu dat de drugsoverlast zich heeft verplaatst naar woninggebonden overlast in vooral straten met een lage huur. Daarmee is het minder manifest in de openbare ruimte maar wel hardnekkiger geworden omdat het lastiger is aan te pakken. Dit beeld werd ook nadrukkelijk ingebracht door de bewonersorganisaties van de Oosterparkwijk, Indische buurten en De Hoogte.

Meldpunt Overlast en Zorg

Een belangrijk netwerk is het meldpunt overlast en zorg. Dit functioneert goed. De overlastmeldingen worden zoveel mogelijk direct weggezet bij de verantwoordelijke instantie. De ingewikkelde gevallen worden maandelijks besproken in een overleg waarbij alle relevante partijen aan tafel zitten. Vanwege de complexiteit zijn in 2008 de dienst Sozawe en bureau Woonkans toegevoegd aan het overleg. Hierdoor is meer informatie beschikbaar en zijn sneller acties te ondernemen. Ook functioneert de OGGZ in oude wijken al wijkgericht. Zo is er een vaste medewerker voor de oude wijken beschikbaar. Wel komt regelmatig naar voren dat professionals daarbij tegen de grenzen van het handelen aanlopen.

Noorderslag

Een ander effectief instrument is de aanpak van drugspanden. Met de bewoners van een aantal panden wordt afgesproken dat er geen bezoek meer mag komen en dat de buurtagent een sleutel krijgt en naar gelang binnen mag komen om te controleren.

E-mail alert

Sinds 2007 maakt de politie in de Krachtwijken gebruik van e-mail alert. Daarin bericht de politie over diverse overlast of ongelukken en roept bewoners op om informatie te geven. Dit systeem kan nog verder worden uitgebouwd door de bekendheid te vergroten en te verbreden met een SMS-alert.

Krachtwijken

In het programma 2009 voor de Korrewegwijk en de Hoogte is een aantal maatregelen opgenomen die naadloos passen in dit pakket. Zo wordt het inbraakpreventieproject bekostigd en kunnen een 10-tal veelplegers worden aangepakt. Daarnaast is het experiment Multiproblemegezinnen een belangrijk voorbeeld om de zorgverlening te innoveren. Zoals gezegd is het onderdeel veiligheid uit het programma krachtwijken in dit pakket opgenomen. Tegelijk is het goed om te beseffen dat overlast en criminaliteit zich niet beperken tot de postcodegebieden 9715 en 9716 en dat maatregelen dus ook breder moeten gelden.

Wat kan er beter?

Zoals uit het veiligheidsbeeld blijkt, is er nog wel het nodige te verbeteren. Dat varieert van concrete maatregelen, aanpassingen in het beleid en verandering in sturing. In de bijlage is deze mix van korte en lange termijn maatregelen nader uitgewerkt. Duidelijk is dat aanpassing van beleid een vervolgstap is die beslist noodzakelijk is. De belangrijkste thema's zijn als volgt te onderscheiden:

- 1- inbraakpreventie;
- 2- openbare orde;
- 3- regie activering en zorg;
- 4- wonen.

Ad 1. Inbraakpreventie (korte termijn)

De cijfers in oude wijken zijn aanleiding om een aantal gerichte acties te ondernemen om het aantal inbraken te verminderen. Hiervoor stellen we twee maatregelen voor:

- brandgangenproject: initiatieven van straatbewoners voor het opknappen van brandgangen financieel ondersteunen;
- anti-inbraakstrips aanbrengen bij risicowoningen. De politie adviseert om bij risicowoningen door de Stichting Veiligheidszorg Groningen gratis een inbraakpreventieadvies te geven en een anti-inbraakstrip te laten aanbrengen. In de praktijk zijn dit studenten- en seniorenwoningen.

Ad 2. Openbare orde (korte termijn)

De politie geeft aan dat om een werkelijke verbetering tot stand te brengen een drietal stappen belangrijk is:

- aanpak veelplegers;
- stratenaanpak;
- sturing door ketenpartners.

In het gebied van de Basiseenheid Noord loopt een aantal veelplegers rond die weliswaar passen binnen de criteria van het Openbaar Ministerie maar door de beperkte capaciteit nog niet onder de veelplegeraanpak vallen. Met het Openbaar Ministerie/Veiligheidshuis is afgesproken om een 10-tal veelplegers uit het werkgebied toe te voegen aan de veelplegerlijst. Vanuit de politie wordt daarvoor een extra buurtagent aangesteld.

Daarnaast is er een aantal straten waar zich problemen voordoen. In overleg met politie en gemeente is ervoor gekozen om voor deze straten op korte termijn een plan van aanpak te maken om via maatwerk (herinrichting/ beheer/ politie-inzet/ opbouwwerk / hulpverlening / werk) en in gezamenlijkheid met bewoners een verbetering aan te brengen.

Ad 3. Regiegroep

Om bovenstaande maar ook andere processen goed te kunnen volgen en sturen is afgesproken dat politie, openbaar ministerie en de gemeente (sdc) maandelijks overleg voeren in de Basiseenheid Noord.

Regie activering en zorg (langere termijn)

In de verschillende gesprekken met bewoners, politie en hulpverleners komen we steeds weer uit bij het belang van activering en zorg. Dat is ook de reden dat met een groot aantal partijen uit het zorgcircuit een tweetal aparte sessies is gehouden. Daaruit kwam een aantal lijnen naar voren die verder door de dienst OCSW worden uitgewerkt:

- verdere ontwikkeling van **persoonsgerichte** aanpak met daarop krachtige **regie** (1 hoofdaannemer);
- meer gebruik van **drang en dwang** om personen ontvankelijk te maken voor hulp (uitkering/woning/hulp/justitie);
- in sommige gevallen moet **zorg langdurig** worden aangeboden.

De persoonsgerichte aanpak is niet nieuw. Er zijn al verschillende pogingen ondernomen om vanuit de problemen rond een persoon de activering en zorg te organiseren. Toch constateren betrokkenen dat hierin nog een slag gemaakt moet worden. Succesvol kan het namelijk alleen worden als er op de verschillende leefgebieden (o.a. gezond, verslaving, werk, woning etc.) een samenhangend pakket kan worden afgesproken. Meer dan in het verleden dienen dagbesteding en werkgerichte activiteitendeel uit te maken van dit pakket. Door de veelheid aan partijen vergt dit een krachtige regie. De verschillende aanbieders van diensten kijken daarvoor nadrukkelijk naar de gemeente. Elders in het land (bijv. Enschede en Leeuwarden) zijn gemeenten ook bezig hierin een vervolgslag te maken. Gemeente en zorgaanbieders moeten samen op zoek naar nieuwe slimme oplossingen.

In de krachtwijken zijn we inmiddels ook gestart met een dergelijke aanpak bij het experiment Multiproblemegezinnen. Het is van belang om de dienst OCSW opdracht te geven nadere voorstellen te doen om ook voor andere doelgroepen een dergelijk maatwerk te ontwikkelen.

Nieuw daarin kan ook zijn een uitgebreider pakket aan drangmaatregelen. Opvallend was dat in de bijeenkomst met zorginstellingen over het rapport **alle** betrokkenen aandrongen op **meer drang** om zo personen meer ontvankelijk te maken voor hulp. En dan niet alleen via justitiële weg, maar vooral ook **via de woning en de uitkering**. Het is van belang de dienst OCSW opdracht te geven om, in samenspraak met partijen, hierover een voorstel te doen. Daarbij kan ook nadrukkelijk worden gekeken naar de aanpak huiselijk geweld waar een combinatie van zorg en drang/dwang goed werkt. Als laatste geven partijen aan dat in sommige gevallen zorg/begeleiding langdurig moet worden aangeboden zodat betrokkenen niet uit beeld verdwijnen en later weer binnenkomen voor wellicht een zwaarder traject. Het is nodig om in het ondersteuningsaanbod nadrukkelijker meer variatie in intensiteit aan te brengen.

Ad 4. Wonen (langere termijn)

Uit de analyse en gegevens blijkt dat voor het merendeel van de kwetsbare personen het woonruimteverdeelsysteem goed werkt. Tegelijk wordt ook duidelijk dat voor een kleine, hardnekkige groep andere maatregelen nodig zijn, omdat nu enkelen het woongenot van velen verstoren. In uw college is onlangs een signalement (Anders wonen) behandeld. Daarin werd aangegeven dat er voorzichtig is gestart op een enkele plek. Toch geven verschillende partijen aan dat hier meer winst te halen is.

Gericht in/uitplaatsing

Tot nu toe is labeling een zwaar instrument om te kunnen sturen op de samenstelling van een straat. Vanuit verschillende betrokkenen wordt aangegeven dat het effectiever kan zijn om inplaatsing en uitplaatsing nadrukkelijker in samenhang uit te voeren. Achterliggend idee is dat labeling een hele straat betreft en alleen op inplaatsing stuurt; het is ook effectiever nadrukkelijk op probleemgevallen te gaan sturen door:

- 1 - het ontwikkelen van 1^e kans beleid;
- 2- te onderzoeken hoe de hulpverlening bij het 2^e kans beleid juridisch meer afdwingbaar is;
- 3- meer gebruik te gaan maken van alternatieve woonvormen (anders wonen, begeleid subnormaal wonen, pensions etc.).

Nu is de werkwijze dat iemand die problemen veroorzaakt, de woning kan worden uitgezet waarna hij/zij weer in aanmerking komt voor een tweede kans. Hiervoor moet de persoon hulpverlening/begeleiding accepteren. In de praktijk gebeurt het dat, wanneer de woning betrokken is, de hulp wordt geweigerd. Vanuit Bureau Woonkans wordt voorgesteld zoveel mogelijk in de eerste woning al de hulp/begeleiding aan te bieden. Wanneer dat niet goed loopt, kan alsnog worden overgegaan tot uitzetting. De dreigende uitzetting is vaak een effectief middel om ontvankelijk te zijn voor hulpverlening. Ook is het van belang om te onderzoeken of in het tweede kans beleid de hulpverlening juridisch is op te leggen. Om dit uit te zoeken is het van belang de dienst RO/EZ (Wonen), in samenspraak met de stuurgroep Woonruimteverdeling, hierover een voorstel te laten maken.

De laatste stap is het uitplaatsen van mensen naar een plek elders. Voor een kleine groep is de reguliere woningmarkt niet de oplossing. Corporaties en zorginstellingen geven aan dat het noodzakelijk is om nadrukkelijke alternatieven te gaan ontwikkelen. Daarom is het van belang om de dienst OCSW opdracht te geven nadere voorstellen te doen voor deze andere woonvormen.

Wijkvernieuwing

Voor de wijkvernieuwing ligt er de opgave om het aspect veiligheid nadrukkelijk mee te nemen in het programma. De steeds krappere wordende markt met lage huren leidt tot toenemende concentratie van allerlei problemen. Daarnaast is het van belang om te beseffen dat grotere fysieke ingrepen in wijken leiden tot betere veiligheidscijfers (Oosterparkwijk) en op plekken (bv. Korrewegwijk) waar kleinschaliger wordt vernieuwd de onveiligheidscijfers hoger blijven.

Conclusie

Door op een aantal gerichte terreinen een set aan maatregelen te nemen is het mogelijk om een verbeterslag te maken in de veiligheid in de oude wijken (waaronder de krachtwijken). Cruciaal daarin is om niet alleen de korte termijn maatregelen uit te voeren, maar zeker ook een aantal beleidslijnen op korte termijn uit te werken. Het mag duidelijk zijn dat verbeteringen op het gebied van wonen, activering en zorg zich dan niet hoeven te beperken tot de oude wijken maar op maat en indien financierbaar in de hele stad kunnen worden ingevoerd.

De bewonersorganisaties in De Hoogte en de Indische buurten hebben overigens aangegeven dat zij zich afvragen of het voorgestelde pakket wel voldoende is. Volgens hen moet er echt wat gebeuren en ze betwijfelen of de voorgestelde maatregelen voldoende zijn. Dat is reden te meer om te zorgen voor een strakke uitvoering van de verschillende opdrachten.

Financiën

In de begroting van ROEZ (stadsdeelprogramma oude wijken 2009) is geld beschikbaar om genoemde maatregelen voor de korte termijn uit te voeren.

Bewonersparticipatie

Het veiligheidsbeeld hebben we de afgelopen maanden aan een diverse groep betrokkenen voorgelegd. Er zijn bijeenkomsten georganiseerd met zorginstellingen, corporaties en politie.

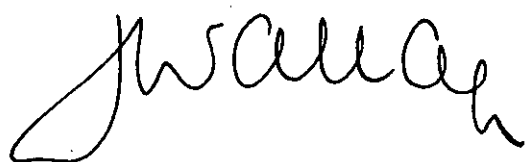
Daarnaast zijn we bij de verschillende bewonersorganisaties in oude wijken langsgeweest en hebben we besproken of het beeld klopt en welke maatregelen

Volgvel 7

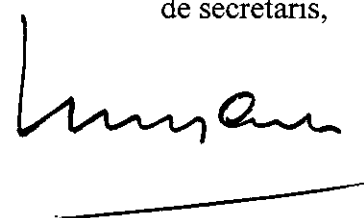
passend zouden zijn. Over het algemeen is er veel herkenning en dringen bewoners aan om dingen te gaan doen.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J. Walla' with a flourish at the end.

de secretaris,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'L. van' with a horizontal line underneath.